

L1549
1(4)

Länsstyrelsen
Gotlands län

Beslut

Dnr 221-239-97

4.7.1997

Livsmiljö/kultur
Joakim Hansson
Tel: 0498-292124
Fax: 0498-247275
E-post: joha@i.lst.se

Kopia
Enligt förteckning sidan 4

H 008 (Beställning)
A 194 (Prästgård)

	Riksanstaltsnämnden och
	Statens historiska museer
Ink.	1997-08-06
Dnr.	310-4317-1997

Byggnadsminnesförklaring (BM) av prästgårdsmiljön i Grötlingbo, fastigheten Grötlingbo Prästgården 1:1, Gotlands kommun.

Egendomsnämnden i Visby stift har genom skrivelse daterad den 20 januari 1997 ansökt om byggnadsminnesförklaring prästgårdsmiljön i Grötlingbo, belägen på ovan nämnda fastighet.

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § första stycket av lagen om kulturminnen m.m. (1988:950) KML prästgårdsmiljön på Grötlingbo Prästgården 1:1 för byggnadsminne (BM) enligt följande.

BM-förklaringen omfattar prästgårdens huvudbyggnad (1) med flygel (2), lada med tröskvandring (4-6), magasin (7), vedbod med avträde (8) och likvagnsbod (9). Silon (10) och maskinhallen (11) inom BM-området är inte BM-förklarade. Till byggnadsminnet hör även omgivande trädgård inkluderande stentunar, planteringar och träd enligt bifogad karta.

BYGGNADSBESKRIVNING

Grötlingbo prästgårdsmiljö hör till Gotlands viktigaste kyrkomiljöer eftersom den välbevarade prästgården med uthusbyggnader ligger i direkt anslutning till kyrkan., huvudbyggnaden gränsar till kyrkogården. Anläggningen är uppdelad i en storgård och en lillgård. Den har sedan medeltiden fungerat som kyrkligt centrum för trakten. De äldsta delarna av prästgårdens huvudbyggnad härstammar enligt skriftliga källor från medeltiden. De medeltida delarnas utsträckning är inte fullt klargjord, men består åtminstone av östra delen av bottenvåningen där bl.a. en medeltida fönsteröppning bevarats i form av en nisch. Prästgårdens huvudbyggnad genomgick ca. 1760 en stor ombyggnad varigenom den förlängdes mot öster och påbyggdes med en våning och fick sitt nuvarande utseende. Byggnaden har idag välbevarad 1700-talskaraktär, men interiörerna har delvis kompletterats i slutet av 1800-talet. Prästgården genomgick 1940-41 och 1952 omfattande renoveringar då bl.a. en veranda från slutet av 1800-talet och de flesta eldstäder revs. I anslutning till huvudbyggnaden finns en fristående flygel, f.d. brygghus med bakugn, härstammande från mitten av 1700-talet. Denna flygel har renoverats 1952. Väster om prästgården ligger ekonomibyggnaderna bestående av ladugård med tröskvandring och svinhus, delvis från början av 1800-talet men därefter tillbyggd bl.a. 1890, ett magasin från 1932, ett lider med avträde från sekelskiftet 1900 och på andra sidan

1997-08-26 beslut Mb
Ar. Hanna till tillbehör

vägen en likvagnsbod från ca. 1900. Prästgårdens trädgård med ett åldrigt trädbestånd är omgärdad liksom nämnda anläggningar av stentunar. Prästgårdsmiljön i Grötlingbo är en av de bäst bevarade miljöerna av detta slag på Gotland. Den illustrerar utvecklingen av de gotländska prästgårdarna från medeltid fram till sekelskiftet 1900.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ KML följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angivna byggnader får inte rivas, byggas till eller till sitt yttre byggas om. Inga förändringar får heller ske vad gäller takutformning, takmaterial, fönster, dörrar, yttertrappor och fasadmaterial eller övrig exteriör utformning.
2. I prästgårdens huvudbyggnad (1) får inte göras ingrepp i stomme och takstol, eller ändring av bärande konstruktioner, rumsindelning och skorstensstockar. I de medeltida delarna av huvudbyggnaden, som åtminstone utgör betydande delar av bottenvåningen får inte göras murgenombrott.
3. I interiören till prästgårdens huvudbyggnad får inte göras ingrepp i eller ändring av rumsindelning, fast inredning såsom äldre eldstäder, äldre golv- och takbräder, äldre innertrappor, medeltida nisch med omramning, väggskåp med dörrar, äldre listverk och äldre dörrar inklusive beslag.
4. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella material och metoder användas och utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Alla framtida arbeten skall ske i samråd med länsstyrelsen.
5. Parken/ trädgården, det område som på bilagda karta avgränsas med streckad linje, får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Tillhör till trädgården som väg, grindstolpar, grindar, stentunar, flerårigt växtmaterial m.m. får inte flyttas, tas bort eller ändras. Det tillhörande park-, väg- och gårdsområdet skall hållas i sådant skick, att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

KOMMENTARER

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra eller interiöra förändringar enligt punkterna 1, 2 och 3 skall ske. Därför är även mindre förändringar av markbeläggningen, tunar och portar, uppsättning av antenner, räcken skärmtak, altaner, markiser, skyltar, lampor m.m. tillståndspliktiga och skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Fört underhåll och restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/ Kultur. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen.

Även för BM provas bygglovspliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om det finns skäl, får länsstyrelsen lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna enligt 3 kap 14 § i KLM.

ÖVRIGT

Lydelsen i detta beslut har efter samråd med Riksantikvarieämbetet ändrats något jämfört med tidigare lydelse. Ändringarna är av redaktionell karaktär, sakinnehållet är fortfarande detsamma.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap. 21§ lagen om kulturminnen mm tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

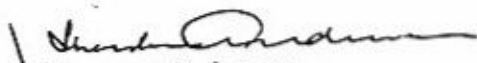
BESLUTANDE MM

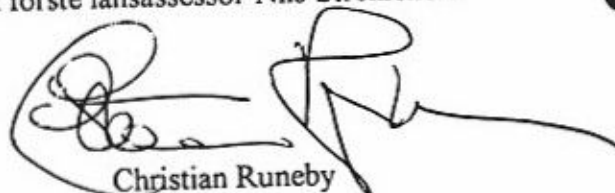
Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Thorsten Andersson.

Föredragande har varit tf. länsantikvarie Christian Runeby.

Den förberedande handläggningen har utförts av byggnadsantikvarie Joakim Hansson.

I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessor Nils Strehlenert.

Thorsten Andersson
landshövding

Christian Runeby
tf. länsantikvarie

Kopia

RAÄ

Byggnadsnämnden

Gotlands fornsal

Kultur- och fritidsnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut

RAÄ

Lantmäterimyndigheten

Gotlands fornsal

Byggnadsnämnden

Planenheten

Länsantikvarien

Grouingoo prastgara

